

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปัญหากฎหมายโทรคมนาคมเกี่ยวกับการควบคุมกำกับดูแลการให้บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้เขียน : นางสาวสุนาฏ สุวรรณากาศ

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์นิรุจน์ มณีพันธ์

ปัจจุบันการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange หรือ EDI) เข้ามามีบทบาทในการทำธุรกิจมากขึ้น และการให้บริการ EDI ถือเป็นการให้บริการโทรคมนาคมประเภทหนึ่ง ทำให้เกิดปัญหาว่าจะใช้กฎหมายใดในการกำกับดูแลการให้บริการดังกล่าว เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายโทรคมนาคมที่กำหนดสิทธิหน้าที่ ระหว่างผู้ให้บริการด้วยกันเอง หรือระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการที่เหมาะสมและเป็นธรรม คงมีแต่ พ.ร.บ. โทรเลขและโทรศัพท์ พ.ศ. 2477 ที่ใช้บังคับกิจการโทรคมนาคมในปัจจุบัน ซึ่งไม่สามารถใช้บังคับกับการให้บริการ EDI ได้ เพราะกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ล้าหลังไม่ทันกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน ดังเห็นได้จากการที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยให้ความเห็นทางกฎหมายตอบข้อซักถามของไพบรณีย์โทรเลขในปี พ.ศ. 2524 ว่า การให้บริการโทรคมนาคม อันนอกเหนือจากการบริการโทรเลขและโทรศัพท์ อันได้แก่ โทรพิมพ์ เทเล็กซ์ โทรภาพ โทรสาร ข้อมูลที่นำมาใช้กับระบบคอมพิวเตอร์อยู่ในความหมายของเครื่องโทรเลขและโทรศัพท์ ตามความหมายของคำว่า “เครื่องโทรเลขหรือเครื่องโทรศัพท์” ตาม พ.ร.บ.โทรเลขและโทรศัพท์ พ.ศ. 2477 มาตรา 4 (1) จึงมีผลต่อการให้บริการ EDI ในปัจจุบันต้องอยู่ภายใต้อำนาจสิทธิขาดของรัฐแต่เพียงผู้เดียวที่จะให้บริการได้ตาม มาตรา 5 (1) แต่ใน

ทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง รัฐกลับปล่อยให้มีการบริการ EDI กันอย่างอิสระไม่มีการควบคุมกำกับดูแล ประกอบกับทิศทางด้านเศรษฐกิจมีแนวโน้มมุ่งไปสู่แนวทางการค้าเสรี ด้วยเหตุนี้หากมีการเปิดเสรีเมื่อใดจะมีองค์กรภาคเอกชนต่างๆ เข้ามาดำเนินธุรกิจการให้บริการ EDI มากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกฎหมายที่ชัดเจนในการกำกับดูแลการให้บริการ EDI แต่เนื่องจากการให้บริการ EDI เป็นการให้บริการโทรคมนาคมประเภทหนึ่ง แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายโทรคมนาคมใช้บังคับ และ พ.ร.บ. โทรเลขและโทรศัพท พ.ศ. 2477 ไม่ได้มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ ของผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการเอาไว้ อีกทั้งยังอยู่ภายใต้การผูกขาดของรัฐอีกด้วย และถึงแม้ว่าขณะนี้จะมีร่าง พ.ร.บ.ประกอบกิจการโทรคมนาคมขึ้นมาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีมีการกำหนดเกี่ยวกับการกำกับดูแลการให้บริการ EDI ในฐานะการให้บริการโทรคมนาคมเพิ่มคุณค่า โดยเฉพาะในเรื่องสำคัญคือองค์กรกำกับดูแล เงื่อนไขของการประกอบธุรกิจ อัตราค่าบริการและมาตรฐานการให้บริการ EDI นอกจากนี้ต้องพิจารณาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ EDI จะสามารถนำมาใช้กับการให้บริการ EDI ได้แค่ไหนเพียงใด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลการให้บริการ EDI ในเรื่องสำคัญดังต่อไปนี้

1) ให้มีองค์กรกำกับดูแลการให้บริการ EDI เพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์กติกา ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการให้บริการ EDI ซึ่งในร่าง พ.ร.บ.ประกอบกิจการโทรคมนาคม ได้กำหนดให้มีองค์กรกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม คือ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ทำหน้าที่กำกับดูแลโทรคมนาคมทุกประเภท แต่เป็นการกำกับดูแลอย่างกว้างไม่เข้าถึงรายละเอียดของกิจการโทรคมนาคมในแต่ละประเภท

2) กำหนดเงื่อนไขของการประกอบธุรกิจการให้บริการ EDI ให้อยู่ในรูปแบบ คือ การขอใบอนุญาต เพื่อเป็นหลักประกันในการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการ EDI ว่า มีสิทธิให้บริการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

3) กำหนดอัตราค่าบริการ โดยให้มีโครงสร้างตลาดในรูปแบบของการแข่งขันเป็นตัวจูงใจสำคัญในการกำกับดูแลและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการได้มีการแข่งขัน

กันในเรื่องราคาได้อย่างเต็มที่ โดยรัฐเพียงเป็นผู้กำหนดกรอบเพดานราคาขั้นสูงและขั้นต่ำเท่านั้น

4) กำหนดมาตรฐานการให้บริการ EDI กล่าวคือมีการควบคุมคุณภาพของการให้บริการ EDI เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ EDI ได้แก่

(1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน ได้แก่ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 และ พ.ร.บ. ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับยังพอที่จะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินในธุรกิจการให้บริการโทรคมนาคมได้ แต่อย่างไรก็ตามในร่าง พ.ร.บ. ประกอบกิจการโทรคมนาคม ได้กำหนดถึงการแข่งขันไว้ด้วยแล้ว ย่อมนำมาใช้กับการให้บริการ EDI ได้ แต่ในบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการผูกขาดในมาตรา 67 เป็นบทกำหนดโทษที่เบาเกินไป ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เข็ดหลาบ ซึ่งการให้บริการ EDI เป็นการให้บริการที่ต้องใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูง ทำให้ต้องลงทุนมาก ดังนั้นหากมีการกระทำผิดเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าเกิดขึ้น จึงสมควรลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาให้หนัก เพื่อให้คุ้มกับการลงทุนของผู้ให้บริการที่ต้องตกเป็นผู้เสียหาย

(2) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ยังไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับการให้บริการโทรคมนาคมได้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับสิทธิของผู้ใช้บริการและองค์กรกำกับดูแล แต่อย่างไรก็ตามในร่าง พ.ร.บ. ประกอบกิจการโทรคมนาคม ได้กำหนดสิทธิของผู้ใช้บริการไว้ในหมวดที่ 5 สรุปได้ว่าหากผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ก็สามารถร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้ โดยมีคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย ซึ่งอำนาจสิทธิขาดจะขึ้นอยู่กับคณะกรรมการดังกล่าว แต่ถ้าหากผู้ใช้บริการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการตัดสินชี้ขาดของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ผู้ใช้บริการจะร้องเรียนต่อใคร ไม่มีการกำหนดไว้ให้ชัดเจน จึงเป็นเรื่องคลุมเครือสำหรับผู้ให้บริการ

ดังนั้น ในการศึกษาและวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงได้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

เสนอแนะวิธีการกำกับดูแลการให้บริการ EDI โดยพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ดังกล่าวข้างต้นประกอบกับร่าง พ.ร.บ. ประกอบกิจการโทรคมนาคม อันจะเป็นแนวทาง
ในการใช้บังคับเกี่ยวกับการให้บริการ EDI อย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดความเป็น
ธรรมแก่ผู้ให้บริการและประชาชนผู้ใช้บริการอย่างแท้จริง